

Primer dobre prakse

BRALNI KLUB – obravnava knjige Ujemi me, če padem

Organizacija

Zveza prijateljev mladine Maribor

Naslovna slika

Cilji

- Širjenje bralne pismenosti in bralne kulture.
- Ozaveščanje učencev o pomenu branja in širjenje pozitivnega stališča do branja.
- Razvijanje zmožnosti kritičnega branja in vrednotenja prebranega.
- Razvijanje strpne komunikacije ter argumentiranega soočanja mnenj.
- Raziskati ključne teme, like in sporočila v knjigi "Ujemi me, če padem."
- Krepitev razumevanja socialnih in čustvenih kompetenc.
- Spoznavanje vpliva umetne inteligence na naše življenje in tudi v literaturi.

Ciljna skupina

učenci 6. – 9. razred OŠ

Kratek povzetek

Dejavnost smo izvedli v okviru Bralnega kluba za najstnike, ki deluje na ZPM Maribor. Aktivnost se Roman Ujemi me, če padem (Barry Jonsberg, 2021) odpira pomembne teme današnjega časa in tudi bližnje prihodnosti (družbena slojevitost, družina, dvojčki (ljudje), inteligentna robotika, kiborgi, nesreče, podnebne spremembe, prevare) in kot tak je zelo primeren za krepitev SČU v povezavi z UI. Prav razprava v okviru bralnega kluba je udeležencem ponudila možnost za poglobljeno diskusijo o vsebini in vprašanjih povezanih z umetno inteligenco in socialno-čustvenem učenju, saj so imeli udeleženci srečanja možnost izmenjati mnenja in svoje doživljanje o prebranem.

Ves čas srečanja je moderatorka skrbela za sproščeno in prijazno vzdušje (ne pozabimo na piškote in kakav), udeleženci se tako počutijo svobodno izražati svoje misli in občutke glede knjige. Pomembno je ohranjati odprto komunikacijo in raznolike perspektive in ne pozabimo, da se tudi sami vključujemo v razpravo.

Opis izvedbe

Za lažjo izvedbo si je moderatorka pripravila tudi ključna vprašanja, na katere smo v razpravi želeli odgovoriti in citate iz knjige.

Potek srečanja:

1. Uvod: Na kratko smo predstavili avtorja in osnovne informacije o knjigi, vključno z nagradami.
2. Pregled glavnih likov: Predstavili smo glavne like iz knjige, njihove lastnosti in vloge. Udeležence smo spodbudili, da so razmišljali o čustvih in odnosih med liki. Zelo dinamična je bila

razprava o odnosu med dvojčkoma. Spodbudili smo jih tudi, da so razmislili s katerim likom se najbolj poistovetijo in zakaj.

3. Raziskovanje ključnih tem: Posebej smo se osredotočili na naslednje ključne teme: so odraščanje, družina, težave, puberteta, podnebne spremembe in umetna inteligenca. Ta del je odprl posebej prevej pestro debato, saj so udeleženci zelo doživljali vpliv umetne inteligence na vsakdanje življenje, zelo kritično ovrednotili njen vpliv in odnos do UI. Pripravimo si tudi nekaj ključnih citatov, ki nam omogočijo razpravo. Udeležence smo tudi povabili, da sami preberejo citat, nato pa smo omogočili tudi pogovor o vsakem posebej.

4. Umetna inteligenca v literaturi: Posebej smo pripravili kratko predstavitev o umetni inteligenci, njenem vplivu na vsakdanje življenje in o vplivu umetne inteligence na književnost in literarno ustvarjanje. Navedli smo nekaj primerov strojnega pisanja, nato pa je sledila razprava o pisanju književnih del s pomočjo UI.

5. Kritična analiza: pomembno je da imajo udeleženci ves čas možnost izraziti svoje misli. Ob koncu pa še posebej svoje kritične misli o knjigi, vključno s tem, kako bi umetna inteligenca lahko vplivala na življenje v prihodnosti in na literarno ustvarjalnost v prihodnosti.

6. Zaključek: ob koncu srečanja je moderatorka povzela glavne ugotovitve razprave. Ob koncu smo (kot je to običajno) namenili čas tudi oceni knjige. Tokrat smo jih prosili tudi so delili svoje misli o tem, kako jih je knjiga "Ujemi me, če padem" navdihnila ali sedaj razmišljajo drugače o osrednjih temah.

Udeleženci so nato preizkusili tudi delovanje ChatGPT-ja in rešili evalvacijski vprašalnik, ki je vseboval naslednja vprašanja:

- Kako deluje sistem UI?
- Ali je sočuten? Mu je res žal? Nam res želi, kar pravi? Nas res razume?
- Ali nam lahko orodja UI pomagajo pri urjenju naših socialnih in čustvenih kompetenc (npr. razumevanja perspektive drugega, spoštljivem komuniciranju, reševanju konfliktov ...)?
- Lahko predstavljajo tudi oviro za razvoj naših socialnih in čustvenih kompetenc? Če da, kako?
- Kaj meniš o ustvarjanju literarnih del ali umetniških del s pomočjo UI?

Svoje vtise o srečanju pa so strnjeno zapisali v Jamboard.

Udeležencem je bilo srečanje zelo všeč. Pohvalili so izbor knjige, priznali so, da jih je vsebina zelo presenetila in jih je tema zelo pritegnila. Vendar pa so prav vsi povedali, da ne verjamejo, da bo v bližnji prihodnosti življenje takšno kot ga opisuje knjiga.

Zanimivo jim je bilo, da smo v samo srečanje vključili tudi razpravo o Chat GPT.ju, ki ga sicer že kar dobro poznajo.

Posebej so pohvalili izbor knjige, ki je omogočil, da so lahko razmišljali in na srečanju razpravljali o številnih perečih temah.

Veliko časa je razprava tekla o odnosih med človekom in kiborgom (odnos med dvojčkoma), ali lahko kiborgi (pa naj bo človek ali žival) čuti, kako in kakšen je naš odnos (torej človeški) do njih. Ob tem pa so veliko razpravljali tudi o odnosih, odraščanju, ... V nadaljevanju so razmišljali, kako bi nam UI lahko koristila v prihodnosti (naštevali so različne možnosti: lahko nas uči spoštljive komunikacije, kako rešiti spor, kako rešiti nalogo, ponuditi najboljše rešitve, ...). Prav vsi izpostavili tudi nevarnosti uporabe UI: lahko bi se tako navadili na UI, da bi prenehali komunicirati z drugimi, da se ne bi več učili in bi slepo zaupali UI, da bi UI prevladala človeka, da bi pozabili na prava čustva.

Odzivi udeležencev

Evalvacija izvedbe

Srečanje bralnega kluba je zares odlična priložnost, da lahko poglobljeno razpravljamo o določeni vsebini. Pomembno je bilo, da je ves čas potekala odprta komunikacija, da so prav vsi udeleženci imeli na voljo dovolj časa za razpravo. Moderatorica je ves čas skrbela, da so vsi dobili priložnost, da so povedali kar so želeli, spodbujala je razpravo. Udeleženci so srečanje ovrednotili kot zelo uspešno. Pomemben je tudi časovni okvir, dovoliti je potrebno dovolj časa za razpravo.